

GIS gebruikers (2: Raadplegen en Analyse)

Het gebruik van geo-toepassingen neemt steeds verder toe. Wie zijn die gebruikers, welke toepassingen gebruiken zij en welke invloed hebben de snelle ontwikkelingen die het geo-werkveld de afgelopen periode doormaakt op het gebruik.

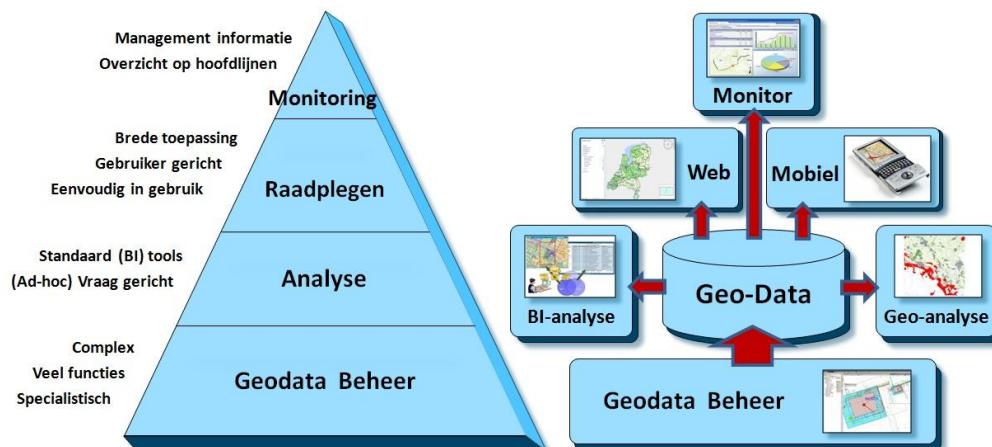
Dit is het tweede artikel vanuit die focus. Het vorige deel vindt u in de in het laatste GIS-Magazine van 2012. Daarin lag het accent op de specialisten die de geodata inwinnen en registreren, met name binnen beheerders van infrastructuren. Dit artikel gaat in op de gebruikers die deze geodata en geo-gebaseerde applicaties benutten in hun dagelijks werk.

Geo rollen

Om de rollen te positioneren is het schema met de rollen en applicaties nog een keer bijgevoegd. De driehoek bevat de belangrijkste rollen, waarbij de breedte de vereiste GIS-kennis weergeeft. In vorige artikelen zijn deze rollen geïntroduceerd:

- **Monitoren:** Managers die de KPI's (Key Performance Indicatoren) in de gaten houden;
- **Raadplegen:** De gebruikers die de (geo)data voor het uitvoeren van hun taken benutten;
- **Analyse:** Data-experts met bedrijfsaffiniteit, die ad-hoc en complexe vragen verwerken;
- **Geodata beheer:** Specialisten die zorg dragen voor de (geo)basisgegevens.

De globale architectuur rechts in het schema illustreert de belangrijkste componenten.

Raadplegers

Van de rollen bevat de groep die als “Raadpleger” is aangeduid verreweg het grootste aantal gebruikers. Het is vooral deze groep waarvoor we ons alle inspanningen om de geo-data te verzamelen, registreren, structureren en “hapklaar” te presenteren getroosten. Als we vanuit een historisch perspectief iets kunnen vaststellen is het wel dat deze groep significant groter is geworden en nog dagelijks groeit.

Verbreding gis-gebruik

Tot grofweg de millenniumwisseling was het gebruik van geo-gebaseerde toepassingen tot een relatief beperkte groep specialisten beperkt. Vanaf de introductie van GIS op het web, is een stroomversnelling ontstaan. De mogelijkheden die de verbeterde technologie van de werkplek, het opnemen van spatial-data in industrie standaard databases als Oracle, en het internet boden, waren in die tijd de drijvers, in mijn geval ook om Vicrea te starten. Juist gericht op het bedienen van de

steeds bredere groep GIS-gebruikers. In het begin van deze eeuw vond die groei nog vooral plaats via professionele gebruikers van met name (semi)overheid organisaties.

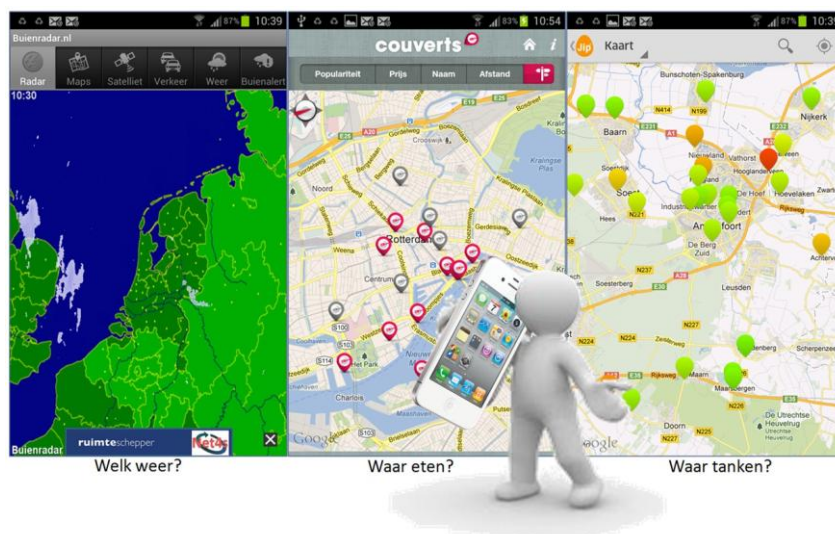
Een volgende belangrijke impuls was de komst van Google maps en Microsofts' tegenhanger Bing maps. Hiermee maakte het in die fase razendsnel toenemende aantal internetgebruikers laagdrempelig kennis met GIS-mogelijkheden. Toepassingen als Google Earth werden standaard onderdeel van de vakantieplanning. Kaartjes met relevante informatie over wat waar te vinden is inclusief routebeschrijvingen werden gemeengoed. Een applicatie als Buienradar is al lang niet meer weg te denken uit onze "dagelijkse" informatievoorziening.

GIS helpt ons dagelijks onderweg!

Alledaags GIS gebruik

Vandaag de dag is het internet weer een stap verdere en kunnen we "any-time & any-place" relevante informatie opvragen via onze smartphones. Ik heb een aantal toepassingen die ik regelmatig gebruik als voorbeeld toegevoegd. We hebben denk ik zo'n beetje het moment bereikt dat het gros van onze bevolking GIS-gebruiker is geworden (al dan niet bewust). Wellicht een laatste groep (vooral ouderen) daar gelaten, die deze ontwikkeling van de informatievoorziening in ons dagelijks leven niet hebben kunnen/willen volgen.

Relevante informatie komt via geo tot ons....

Bedreiging of kans

Voor ons als “geo-professionals” zijn dit interessante ontwikkelingen. Wellicht door sommigen deels als bedreigend ervaren, immers onze bijzondere expertise is nu minder exclusief. Anderen kunnen het nu ook, en wellicht goedkoper... Maar het zijn denk ik toch vooral kansen. Technisch kennen we amper nog beperkingen. Door de gewenning aan de GIS mogelijkheden groeit de vraag naar geo-ondersteunde oplossingen. Het overtuigen van management en eindgebruikers over nut en meerwaarde van geo-applicaties in een professionele omgeving is door de betere bekendheid met geo ook eenvoudiger dan in het verleden. (De compenserende tegenwerking door de crisis maar even buiten beschouwing gelaten).

Er blijft een duidelijke rol voor geo-experts in het definiëren en optimaliseren van deze toepassingen. Wat in het verleden gold, is volgens mij nog steeds actueel: Het optimaal inzetten van geo-technologie vraagt inzicht en een bepaald manier van benaderen van de problematiek. Tijdens de start van Vicrea gebruikten we vaak de slogan “*Think spatial*” om iedereen alert te houden om de kracht van de ruimtelijke relaties optimaal te benutten. Het kaartje is meer dan de “achtergrond” om gegevens te tonen. Die manier van denken en werken blijft onderscheidend. Het geven van adviezen over, en begeleiden van de inzet ervan is o.a. het bestaansrecht van de zelfstandige geo-professionals binnen Ruimteschepper. En ook binnen mijn nieuwe activiteit Net4s, fungeert geo als fundament voor het op orde brengen (en houden) van de asset datakwaliteit. Het is immers het integratieplatform bij uitstek om verschillende gegevensverzamelingen te combineren en vergelijken.

Invloed op organisatie

Tot slot van dit deel nog aandacht voor de relatie tussen het (verder) invoeren van geo-toepassingen en de organisatorische aspecten. Eerder noemde ik de “ouderen” al even. Niet iedereen in die groep weet even snel en makkelijk de nieuwe technologie te benutten. Dat kan een aandachtspunt zijn bij de invoering. Ik ben betrokken geweest bij een traject dat hier rekening mee hield. De invoerfasering werd mede afgestemd op de momenten dat seniors de organisatie gingen verlaten. Andersom biedt de verbeterde informatievoorziening ook interessante kansen in relatie tot de (vertrekkende) senior medewerker. Door hun kennis in intelligente informatiesystemen te “vangen” is het nadeel van wegebbende kennis (voor een deel) te ondervangen.

Analyse

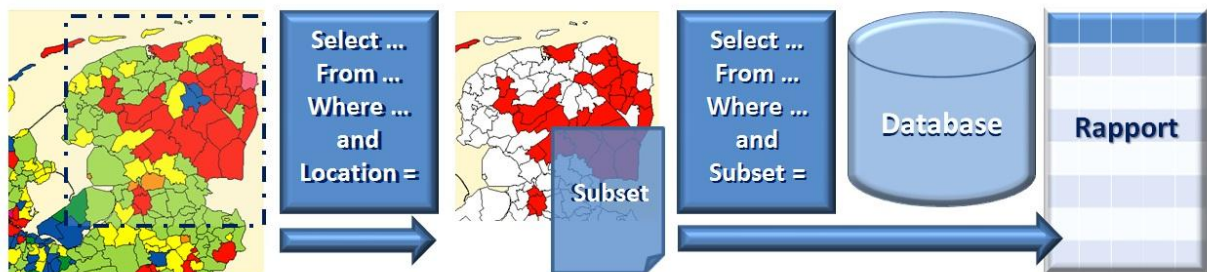
Een in mijn ogen ondergewaardeerd gebruik van GIS is het analyseren van beschikbare gegevensverzamelingen. De hiervoor beschreven toepassingen zijn veelal gebaseerd op het aanreiken van vooraf gedefinieerde gegevenssets. Een belangrijk kenmerk van analyses is juist dat deze vaak ad-hoc (complexe) vragen moeten beantwoorden. Dit vraagt van de analisten een gedegen kennis van de beschikbare gegevensverzamelingen en affiniteit met de bedrijfsprocessen. Administratief zijn voor analyses en complexe rapportages vele BI (Business Intelligence) tools in gebruik. GIS tools hebben minstens zoveel “analyse power” in huis via de gelaagde thematische presentaties.

Het wordt evenwel pas echt interessant als we deze krachten gaan combineren, juist daar liggen de kansen voor verdergaand “GIS-gebruik”. De twee (basic) schema’s illustreren de mogelijkheden.

Van database naar geo-presentatie

- 1) Vanuit de administratieve omgeving genereren BI-tools op basis van selectiecriteria een resultaat. Dit resultaat is een subset van de database, en is vervolgens in een GIS-analyse tool te presenteren (er gemakshalve van uitgaande dat er een locatieverwijzing in zit). De thema definitie zorgt ervoor dat de presentatie van de subset, anders dan in de tabelvorm, snel inzichtelijk is.

Rapportage op basis van locatiekenmerken

- 2) Andersom kan de analist de geo-omgeving benutten om op basis van selectiecriteria inclusief een locatie gebonden component, een subset aan te maken. Deze is vervolgens in de BI_tool verder te analyseren om tot een rapportage te komen over een bepaald gebied/locatie.

Uiteraard zijn allerlei mengvormen in het gebruik van administratieve BI en GIS-analyse tools denkbaar. Om deze potentiële meerwaarde te benutten geldt hier ook nadrukkelijk: *“Think Spatial”*.

Monitoring

Ten slotte kort aandacht voor de mogelijkheden die geo-toepassingen bieden om ook het senior management te ondersteunen. Meer en meer gebruiken managers dashboards om hun KPI's in de gaten te kunnen houden. Omdat heel veel aspecten locatiegebonden zijn is het ook in een dergelijke omgeving zinvol de status, en zeker evt. afwijkingen, te presenteren in een geo-omgeving. Daarmee verkrijgt men snel een inzicht in de situatie en de context ervan. Daarmee groeit ook het GIS gebruik weer verder, en dit met een interessante groep professionals!

✉ j.roodzand@net4s.nl

🌐 www.net4s.nl

✉ j.roodzand@ruimteschepper.nl

🌐 www.ruimteschepper.nl

🐦 @JanRoodzand

☎ 06 200 133 65

Jan Roodzand heeft een ruime ervaring als ondernemer, adviseur en programmamanager in het implementeren van GIS-omgevingen. Kenmerkend daarbij is de integratie ervan met andere informatiesystemen. Hij is mede initiatiefnemer en partner in Net4s en Ruimteschepper